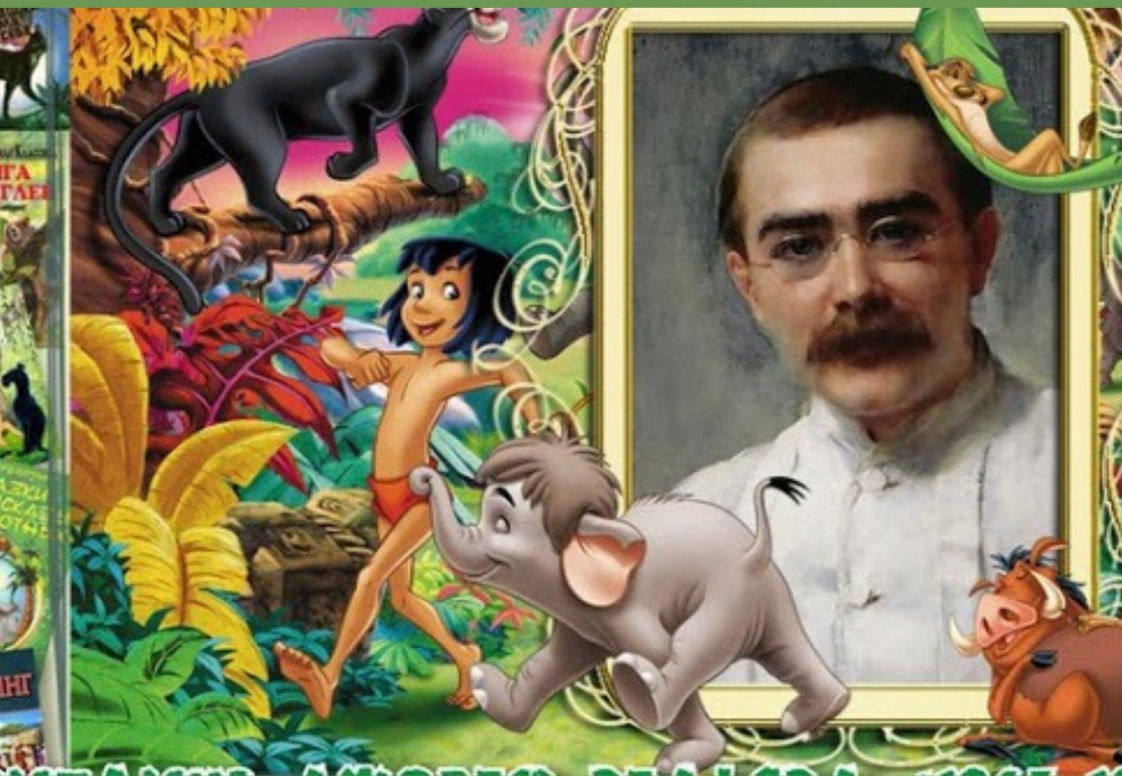

ДЖОЗЕФ РЕДЬЯРД КІПЛІНГ

ПИСЬМЕННИК І
МАНДРІВНИК

УДК 028.3Р. Кіплінг
Д 42

Відповідальна за випуск **Т.М. Клюй**
Комп'ютерна верстка, набір та оформлення **О.В. Дорохова**
Літературні редактори **Л.М. Казакова, Н.І. Шеша**

Джозеф Редьярд Кіплінг – письменник і мандрівник : методичні рекомендації до проведення заходів з нагоди 160-річчя від дня народження Редьярда Кіплінга / КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»; уклад., комп. верстка, набір та оформ. О. Дорохова. – Чернігів, 2025. - 28 с.

Методичний матеріал допоможе бібліотекарям та педагогам познайомити дітей з життям і творчістю видатного англійського поета та письменника, юриста і ветеринара, натураліста і мандрівника, військового та великого казкаря Джозефа Редьярда Кіплінга.

Зам. № 7

© КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей», 2025 р.

Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської обласної державної адміністрації

КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»
Чернігівської обласної ради

Джозеф Редьярд Кіплінг – письменник і мандрівник

до 160-річчя від дня народження
Редьярда Кіплінга

методичні рекомендації

Чернігів – 2025

*Наразі ж воскресять на мить
Мене чиїсь думки,
То прошу не мене судить,
А лиш мої книжки.*

Р. Кіплінг

Видатний англійський письменник, поет і журналіст Редьярд Кіплінг не тільки придумав знаменитого персонажа Мауглі, а й прожив надзвичайно цікаве, повне подій життя. Життєвий і творчий шлях літератора був сповнений випробувань. Та він мужньо долав їх, непохитно прямуючи до своєї мети, якої врешті-решт досяг, тим самим назавжди увічнивши своє ім'я.

Джозеф Редьярд Кіплінг народився 30 грудня 1865 року в Бомбеї в родині англійського вчителя мистецтв та ілюстратора Джона Локвуда Кіплінга та Аліс Кіплінг. У 1875 році Джон Локвуд Кіплінг став директором школи й куратором музею індійського мистецтва. Він мав потяг до красного письменства, випустив книгу «Чоловік і звір в Індії».

Своїм другим ім'ям Кіплінг завдячує назві озера Радьярд, на берегах якого зустрілися його батьки. Згодом воно стало його першим ім'ям.

Коли хлопчиків виповнилося шість років, його разом із сестрою відправили до Англії на виховання до далекої родички. Умови виявилися нестерпними: замість любові й ласки, яку діти отримували вдома від няньки-туземки, їх залякували й били. Мати, навідавши дітей, побачила, що від нервових потрясінь хлопчик майже втратив зір. Вона негайно забрала їх назад до Індії. Та незабаром Редьярд знову поїхав до Англії.

У 1878 році Кіплінг вступив до військової школи. Хоча тут панував дух насильства й муштри, підліток спочатку повірив у необхідність уроків покори і визнав систему жорстокого виховання. Юнак успішно закінчив заклад, проте з'ясувалося, що Редьярд короткозорий, і тому двері до військової кар'єри для нього були зачинені. Дипломів, які дозволили б вступити до вищів іншого профілю, училище не видавало. На щастя, під час навчання Редьярд захопився літературою, яка й стала його основною пристрастю.

Батько добився для Редьярда Кіплінга місця редактора в газеті «Шкільна лірика» (1881) — перша спроба пера, хоча ці вірші загалом були наслідувальні. Сім років Кіплінг присвятив журналістиці. Він багато їздив країною, бачив масову неписьменність, забобони поряд з існуючою високою духовністю.

Військова служба розвинула в ньому спостережливість. В автобіографічній книзі «Дещо про себе» Кіплінг розповів, як він здобував матеріал. Майже всі оповідання,

котрі він написав у Індії, вийшли у місцевому видавництві: «Три солдати», «Історія сімейства Гедсбі», «Червоне й біле», «Під деодорами», «Рікша-привид». Кіплінг швидко опанував мистецтво короткого оповідання, вражаючи неймовірною авторською плідністю. Слава про нього стрімко поширювалася: спочатку заговорили в Індії, а згодом — у метрополії. У Лондоні його оповідання розходилися миттєво. У 1890 році вийшли дві нові збірки «Місто Страшної ночі» та «Сватання Діни Шад». Невдовзі вийшла чимала добірка оповідань, де Кіплінг продовжує розробляти індійську тематику.

Кіплінг увійшов у літературу, коли їй необхідне було оновлення. У суспільстві росла потреба у новому герої, новій ідеї. Успіх Кіплінга сприймався, як успіх улюбленця Дікенса. Він писав про звичайних людей, але показував їх, зазвичай, у екстремальних ситуаціях, у незвичних обставинах, коли проступає сутність людини, відкриваються глибини небаченої досі сили особистості. Одним з перших він відреагував на тенденцію демократизації літературної мови та поетичного стилю. Зі сторінок оповідань Кіплінга на читача хлинув потік справжнього,

неприхованого життя. На протигагу мальовничим описам Індії, що панували в модних авантюрних романах, публіка побачила похмурі картини злиднів, дикості й болю. Він ввів в оповідання героїв, які до того часу не мали права на «громадянство» в англійській літературі.

90-ті роки — найплідніше десятиріччя у творчості Кіплінга. Воно було започатковане виходом першого роману «Згасле світло» (1891). У 1892 році Кіплінг надовго покидає Англію. Шлях Маленького Пілігрима лежить через Південну Африку, Австралію і Нову Зеландію. Звістка про смерть друга, американця Балестьє, у співавторстві з котрим було написано пригодницький роман

«Наулахка», перервала подорож Редьярда. Він одружився з сестрою покійного, Кароліною і оселився у Вермонті. В Америці він пише знамениті «Книги джунглів» (1895), в центрі яких — історія людського малюка, вигодуваного вовчицею і котрий виріс у вовчій зграї. Із неабиякою цікавістю читач стежить за тим, як Акела — мудрий і відважний вождь «вільного народу», Багіра — смілива й спритна чорна пантера, та Балу — старий товстий ведмідь, охоронець законів джунглів, рятують Мауглі від ікол тигра Шер-Хана. Вони з великим терпінням навчають хлопчика змалку всіх хитрощів і премудростей життя тваринного світу в джунглях, виручають його у важкі

хвилини та захищають, ризикуючи власним життям. Незвичайність історії Мауглі та екзотика світу джунглів надзвичайно захоплюють читача.

Кіплінг добре знав індійський фольклор і черпав матеріал з глибокої скарбниці туземних казок і легенд. Крім того, автор сам творив свій власний фольклор і міфи про Індію. Його турбують проблеми природи й цивілізації, про місце людини на землі, котрі він вирішує у нетрадиційний спосіб. «Книги джунглів» побудовані за мозаїчним принципом. Вони складаються з 15 фрагментів, з історією Мауглі пов'язані лише вісім. Поряд з оповіданнями про Мауглі вміщені історії про Білого Котика, оповідання про Пуран Багата, котрий є героєм багатьох пенджабських легенд і шанується як святий. Ці фрагменти — самостійні історії, але вони поєднані в цілісний художній світ. У «Книгах джунглів» автор поєднав поезію і прозу: кожен фрагмент він подає в поетичному оформленні, ідея кожного фрагмента заявлена у вірші-епіграфі. У цій книзі Кіплінг також поставив проблему співвідношення культурного й природного. Джунглі Кіплінга — це світ безперервної боротьби за існування, де перемагає найсильніший. Автор змальовує перед читачем світ природи як світ інстинкту, котрий існує у двох протилежних іпостасях: інстинкт творення та інстинкт руйнування, як життя і смерть.

У зеніті слави Кіплінг повертається до Англії, але в 1899 році його спіткало страшне горе — помирає його старша дочка. Знову починається кочове життя, він їде до Південної Африки. З'являється роман про Індію «Кім», а згодом — «Казки просто так» (1902). Він створював їх у сімейному колі — Редьярд був ніжним батьком.

Перше десятиліття 20-го століття принесло Кіплінгові велику популярність. В 1907 році він отримав Нобелівську премію з літератури. В 1910 році Кіплінг написав знаменитий вірш «Якщо...» (англ. If...), який за результатами опитування, проведеного Бі-Бі-Сі в 1995 році, був визнаний найулюбленишим британським віршем усіх часів.

Помер Джозеф Редьярд Кіплінг в 1936-му, продовжуючи творити до самої смерті, хоча менш плідно. Прах Редьярда Кіплінга захоронений в Кутку поетів у Вестмінстерському абатстві, поруч із могилами Чарльза Дікенса і Томаса Гарді.

Після смерті дружини Кіплінга в 1939 році їхня садиба «Бейтменс» перейшла у власність Національного трасту. Нині цей будинок став музеєм пам'яті письменника. Повне зібрання творів письменника налічує 35 томів. На честь Кіплінга названо британський есмінець часів Другої світової війни. З 2010 року один з кратерів Меркурія також носить його ім'я. У Канаді на піку

популярності Кіплінга на його честь названо місто на південному сході Саскачевану.

Його репутація в сучасній Індії здебільшого негативна, хоча в листопаді 2007 року було оголошено, що будинок, де він народився, стане музеєм.

1. Лауреат Нобелівської премії з літератури 1907 року за «спостережливість, яскраву фантазію, зрілість ідей і видатний талант оповідача». Перший англомовний письменник, який отримав цю премію, і один з наймолодших лауреатів.

2. Своє незвичне ім'я він отримав на честь озера Редьярд, на берегах якого побралися його батьки.

3. Кіплінг став масоном за півроку до того, як йому виповнився 21 рік, хоча цей вік вважається мінімальним для прийому в ложу.

4. У 2010 році було знайдено видання

«Книги джунглів», підписане самим Редьярдом Кіплінгом для своєї дочки. Запис говорить: *«ця книга належить Жозефіні Кіплінг, для якої вона була написана її батьком. Травень, 1884»*. На жаль, улюблена дочка Кіплінга померла від запалення легенів. Для письменника ця втрата стала страшним ударом.

5. Письменник також втратив і свого сина Джека. Він зник безвісти під час Першої світової війни. Хоча йти на війну він не повинен був, так як страждав короткозорістю. Його тіло так і не було знайдено. Батьки витратили 4 роки на його пошуки, сподіваючись, що юнак потрапив у полон до німців, але потім навіть невтішний батько визнав, що їх син дійсно загинув.

6. У 2007 році вийшов фільм «Мій хлопчик Джек», який розповідав про взаємини Кіплінга з сином.

7. У Кіплінга був знаменитий родич — Стенлі Болдуін консервативний прем'єр-міністр Великобританії в 1920-х і 1930-х роках.

8. За своє життя Редьярд Кіплінг написав безліч творів, в основному пригодницького характеру. Але всевітньо відомий його твір — «Книга джунглів».

9. Кінокомпанія «The Walt Disney Company» творила чотири адаптації «Книги джунглів»: мультфільм, який вийшов в 1967 році, і його продовження, яке вийшло на екрани в 2003 році, а також два фільми: 1994 і 2016 років.

10. 24 січня 2012 року, видавничий дім «Random House Inc.» випустив графічну адаптацію роману «Книга джунглів», написану Деном Джонсоном і проілюстровану Амігом Тайалом.

11. У Кіплінга в «Книзі джунглів» персонаж пантери Багіри був чоловічої статі, але так як «пантера» слово жіночого роду, то перекладачі вирішили трансформувати цього героя. До речі, така ж історія сталася і з твором «кішка, яка гуляла сама по собі» — в оригінальній версії головний герой був котом.

12. Кіплінг написав продовження до «Книги джунглів», яке часто забувають. У 1895 році вийшла збірка оповідань «Друга книга джунглів», в яку були включені п'ять історій за участю Мауглі, а також три незв'язаних між собою розповіді про дітей, які займаються з тваринами, щоб подолати труднощі.

13. Роберт Баден-Пауелл, засновник скаутського руху, почерпнув багато назв і принципів своєї організації з «Книги джунглів» Кіплінга.

14. У Франції Редьярд Кіплінг познайомився з англійським королем Георгом V. Між цими абсолютно різними людьми зав'язалася міцна дружба, яка не переривалася аж до самої смерті лігатора.

15. Кіплінг займався не тільки творчістю, а й політикою. Він добре розбирався в політиці і дипломатії і передбачив початок

Першої світової війни за кілька років до її початку. Письменник намагався попередити людей про те, що справа йде до глобального конфлікту, але до його слів ніхто не прислухався.

16. Кіплінг міг писати тільки чорним чорнилом, і ніхто не знає, чому. Одні пов'язують це з якимись забобонами, інші ж вважають, що через слабкий зір він не міг нормально розгледіти на папері те, що пише, якщо чорнило було недостатньо темними і контрастними.

17. Ворожість Кіплінга до нацистів не була лише через символіку, хоча це його засмутило. Як патріот і людина, що пережила втрату сина у Першій світовій війні, він був глибоко ворожий до всього, що загрожувало миру, свободі та Британській імперії. Його відраза була ідеологічною та політичною. Він ненавидів мілітаризм, расизм та тоталітаризм, які пропагував нацизм. Вилучення свастики з книг було публічним жестом, що дистанціював його власне використання символу (як символу Сходу та удачі) від його зловмисного використання нацистами. Таким чином, він не лише «ображався, що вони вкрали», а активно відмовлявся бути асоційованим з їхнім значенням символу.

18. В останні роки життя Редьярд Кіплінг жив настільки самотньо, що в одній з газет з'явилося повідомлення про його смерть. На це письменник відповів негайно: «тільки що дізнався,

що я мертвий, — написав у відповідь Кіплінг. — Будь ласка, не забудьте видалити мене зі списку ваших передплатників».

19. Крім оповідань Редьярд Кіплінг також видав кілька збірок поезії, серед яких «Департаментські пісні» (1886), «Сім морів» (1896), «П'ять Націй» (1903) та інші.

20. Змія Волан-де-Морта, Нагайна, отримала своє ім'я на честь героїні «Ріккі-Тіккі-Таві», індійської кобри Наг або Нагайни.

21. Дивно, але Кіплінг відхилив безліч престижних нагород від своєї країни, в числі яких було і посвячення в лицарі. Зате він дуже пишався, коли його призначили почесним ректором Університету Святого Андрія.

22. У незалежній Індії до письменника часто неохоче ставляться з погляду на імперіалістичні нотки у його текстах, зокрема у тих творах, що написані до Першої світової війни. Його книжки — за винятком деяких оповідань для дітей, часто не включаються до навчальних програм з англійської літератури в школах та університетах. З часом, однак, сприйняття його творчості стало значно рівнішим, а Кіплінга почали читати представники індійських еліт, серед яких, наприклад, Джавахарлал Неру, який отримав європейську освіту. Рабіндранат Тагор відкидав будь-яке порівняння з Кіплінгом, також буди лауреатом Нобелівської премії. Своєю чергою, Магатма Ганді у своїх оцінках був радше

виваженим, стверджуючи, без конкретних фактів, що наміри письменника інколи просто неправильно розуміли. Двояке ставлення до творчості Кіплінга мав Салман Рушді, який помічав у його творчості расистські елементи, але також бачив у них приховане захоплення Індією.

23. 2013 року професор Каліфорнійського університету Томас Пінней повідомив, що в різних місцях бібліотеки зазначеного університету знайдено більш ніж 50 невідомих донині віршів Кіплінга. Ці поезії включено у велике зібрання творів «Кембриджське видання поезії Редьярда Кіплінга» (2013).

24. За його творами знято художні фільми: «Книга джунглів» (США), «Ріккі-Тіккі-Таві» (СРСР — Індія), мультфільми: «Їжачок плюс черепаха», «Кішка, що гуляла сама-одна», «Мауглі», «Ріккі-Тіккі-Таві», «Як було написано першого листа» тощо.

25. 20 січня 2012 року у м. Вінниця відбувся Перший «Кіплінг фест», присвячений творчості великого англійця. Програма включала зустрічі у найбільших вінницьких книгарнях та концерт за мотивами творів Кіплінга.

Топ-5 цитат Редьярда Кіплінга

1. Слова – найсильніший наркотик з усіх, які винайшло людство.
2. Блискучі успіхи і невдачі потрібно сприймати відсторонено, не можна дозволити їм зупинити тебе, проникнути тобі в душу і

серце. І тоді ти зможеш займатися тим, що тобі дороге, що любиш найбільше.

3. Скинувши шкіру, вже не влізеш в неї знову.

4. З усіх брехунів у світі наші власні страхи бувають найнебезпечнішими.

5. Вовк, який звик переносити своїх вовчентя, за потреби може перенести у роті свіже яйце, не розбивши його.

Читати онлайн

РЕДЬЯРД КІПЛІНГ: ПОВНІ ТЕКСТИ ТВОРІВ

<https://www.ukrlib.com.ua/world/author.php?id=97>

РЕДЬЯРД КІПЛІНГ: КАЗКИ

<https://xn--80aaukc.xn--j1amh/cgi->

bin/search_m.pl?tag=%CA%B3%EF%EB%B3%ED%E3&sort=id

<https://kazka.ua.org/category/kazki-dzhoze-fa-redyarda-kiplinga>

<https://u-kazky.com.ua/category/kazki-redyarda-k-pl-nga>

<https://dovidka.biz.ua/mauhli-chytaty-redyard-kiplin/>

Літературний пінг-понг

«Кіплінг та його казковий світ»

Хід гри:

Захід нагадує традиційну вікторину, але має більш ігрову форму. До гри запрошуються дві команди, які ніби в настільному тенісі (пінг-понгу), по черзі відбивають м'ячі-запитання.

ЗАПИТАННЯ:

I тур:

«Так» або «Ні»:

- Редьярд Кіплінг народився у французькій колонії Бомбей, Індія? *(Ні, у британській колонії Бомбей, Індія)*
- Своє ім'я Редьярд Кіплінг отримав на честь англійського озера Редьярд. *(Так)*
- Кіплінг міг писати свої твори тільки чорними чорнилами. *(Так)*
- Дружину Кіплінга звали Еліс *(Ні, Кароліна)*
- У письменника була особиста неприязнь до комуністів. *(Ні, до нацистів)*
- Кіплінг втратив сина під час Другої світової війни. *(Ні, під час Першої світової війни)*

- Відхилив пропозицію отримати лицарське звання від англійського королівського дому. *(Так)*
- Повне зібрання творів письменника налічує 30 томів. *(Ні, 35)*
- Письменник носив окуляри. *(Так)*
- «Кім» Редьярда Кіплінга – один із перших фантастичних романів у світовій літературі. *(Ні, один із перших шпигунських романів у світовій літературі)*
- Улюбленим письменником Редьярда Кіплінга був Льюїс Керрол. *(Так)*
- Найдавніший переклад творів Кіплінга українською датується 1888 роком *(Ні, 1898 рік)*
- Кіплінгівська бібліотека (у Великій Британії) має український куточок. *(Так)*
- Тільки один з романів Кіплінга, «Кім», вважається визнаним літературним шедевром. *(Так)*
- Кіплінг був масоном. *(Так)*
- Дочка Кіплінга померла від сухот. *(Ні, від запалення легенів)*
- Існувало продовження «Книги джунглів». *(Так, у 1895 році вийшла збірка оповідань «Друга книга джунглів»)*
- Редьярд Кіплінг став лауреатом Нобелівської премії миру. *(Ні, лауреатом Нобелівської премії з літератури)*

II тур:

«Мауглі»:

- ❖ Де відбуваються події твору? *(В Індії)*
- ❖ Скільки років було Мауглі, коли він потрапив до джунглів? *(Три роки)*
- ❖ О якій годині Батько Вовк побачив дитинча людини? *(Сьома година вечора)*
- ❖ Скільки вовчат було у вовків, до яких прийшов Мауглі? *(Чотири)*
- ❖ Як повівся маленький хлопчик, глянувши в очі Батькові Вовку? *(Засміявся)*
- ❖ Що сталося з батьками Мауглі? *(Втекли)*
- ❖ Який викуп дала Багіра за Мауглі? *(Принесла їм в жертву забитого бика)*
- ❖ Яке було прізвисько у Матері Вовчиці? *(Ракша (Сатана))*
- ❖ Чому звірі ненавиділи Мауглі? *(Через його погляд і те, що він людина)*
- ❖ Який найголовніший Закон Джунглів? *(«Ми з тобою однієї крові»)*
- ❖ На кого за Законом Джунглів не можна полювати? *(На людину)*

- ❖ Хто був давнім ворогом Мауглі? *(тигр Шер-Хан)*
- ❖ Хто навчав Мауглі Законів Джунглів? *(Ведмідь Балу)*
- ❖ Який секрет приховувала Багіра? *(Що вона народилася поміж людей)*
- ❖ Кого боялися Бандер-логи? *(Пітона Каа)*
- ❖ Що таке Червона Квітка? *(Вогонь)*
- ❖ Як прозвала мати Шер-Хана у дитинстві? *(Ленгрі, кульгавий)*
- ❖ Як Мауглі переміг Шер-Хана? *(Обсмалив йому морду)*
- ❖ Чого не міг навчитися Мауглі у вовчій зграї? *(Розуміти людську мову, користуватись столовими приборами та дотримуватися гігієни)*

III тур:

«Ріккі-Тіккі-Таві»:

- Країна, де відбуваються події казки? *(Індія)*
- Кого «від носика до кінчика хвоста гризе безнастанна цікавість» та хто «умів чухати себе де завгодно будь-якою лапкою»? *(Ріккі-Тіккі-Таві)*
- Яку тварину представляє Ріккі-Тіккі-Таві? *(Мангуст)*
- Де свого часу жила мати Ріккі? *(В сім'ї одного генерала)*
- Який девіз кожного мангуста? *(«Біжи і дізнайся»)*

- Про яке місце Ріккі-Тіккі-Таві вдоволено сказав: «Це казкова місцина для полювання»? *(Про ділянку великого саду перед бунгалом)*
- Хто головні вороги Ріккі-Тіккі-Таві? *(Кобри Наг та Нагайна)*
- Яким був войовничий клич Ріккі? *(«Рікк-тікк-тіккі-тіккі-чк!»)*
- Кого хотіли вбити кобри? *(Вбити людей, що живуть в будинку)*
- Чого не вистачало пацючисі Чучунді? *(Сміливості)*
- Хто допомогав Ріккі-Тіккі-Таві в боротьбі з кобрами? *(Чучундра, Дарзі)*
- Як загинув Наг? *(Його було вбито з рушниці)*
- Яке горе спігало родину пташки-кравця Дарзі? *(Одне з пташенят випало з гнізда і Наг проковтнув його)*
- Що зробив Ріккі-Тіккі-Таві з яйцями Нагайни? *(Надкусив яйця зверху і придушив кобренят; одне яйце залишив)*

ІУ тур:

«Змагання Капітанів»:

З якого твору уривок?

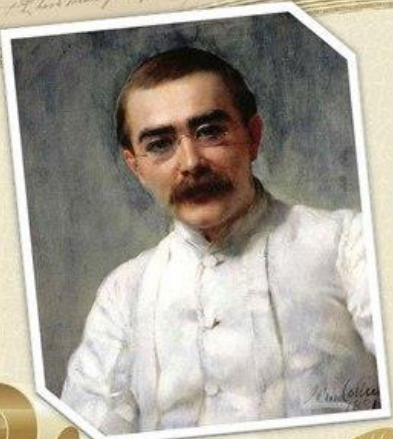
- ✓ Це розповідь про велику битву... (*«Ріккі-Тіккі-Таві»*)
- ✓ Був собі верблюд, який мешкав серед завиваючої та ревучої пустелі, бо не хотів працювати... (*«Як у верблюда з'явився горб»*)
- ✓ На Сіонійські гори спав тихий, задушний вечір. (*«Мауглі»*)
- ✓ Ох і добре жилося звірям під покровом плямисто-тінистого лісу, доки леопард та ефіоп гасали жовтувато-сірувато-рудуватим Високим Велдом, гарячково міркуючи, куди ж це запропали їхні сніданки, обіди й вечері. (*«Чому леопард плямистий»*)
- ✓ Давно це було, о найшанованіші, в часи, коли всі тварини були дикими. (*«Кіт, що гуляв сам по собі»*)
- ✓ Початок розмові поклав орангутанг у великій залізній клітці, принайтовленій до загородки для овець. (*«Бімі»*)
- ✓ Був колись у Індії один плантатор, і захотів той плантатор розчистити ділянку лісу під кавові посадки. (*«Бунтар Моті Гадж»*)

- ✓ В ті далекі-далекі часи жив їжак на ім'я Гостра Колючка, і мешкав він на березі бурхливої річки Амазонки... (*«Відкіля пішли броненосці»*)
- ✓ У ті часи шкура сиділа на носорогові дуже щільно, без жодної складки. (*«Чому в носорога така шкура»*)
- ✓ Зробив це великий бог Дангара, Бог того, що є, прегрівний, одноокий, з червоним слонячим іклом... (*«Дангарина кара»*)
- ✓ Сулейман їбн Дауд славився своєю мудрістю. Він розумів мову звірів, птахів, риб та комах. (*«Як метелик тупнув ніжною»*)
- ✓ Словом, поступово чарівник поспілкувався з усіма тваринами, птахами й рибами, визначивши кожному свій спосіб гри. (*«Краб, який бавився з морем»*)
- ✓ Зроби мене несхожим на решту звірів, допоможи мені прославитися, а також стати чудовим бігуном... (*«Сага про старого кенгуру»*)
- ✓ Нічого не підозрюючи, слоненя нахилилося майже впритул до зловонної гострозубої пащі, а крокодил ухопив його за маленького носа... (*«Чому в слона довгий хобот»*)

*Джозеф Редьярд Кіплінг –
письменник і мандрівник*

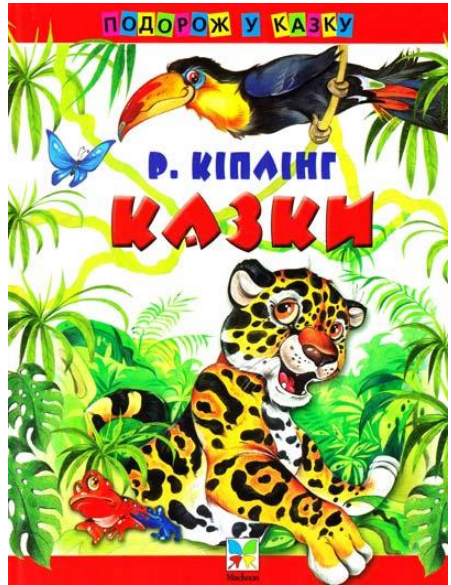
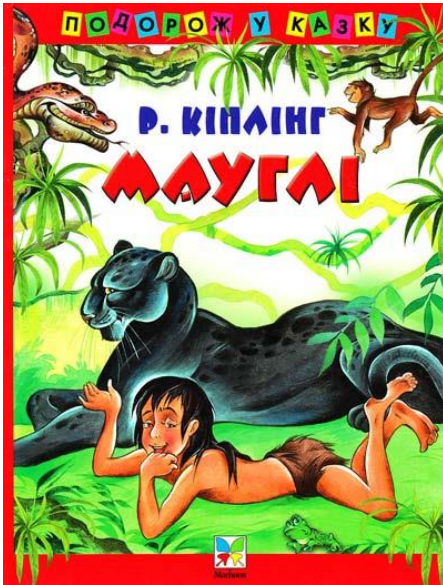
до 160-річчя від дня народження
Редьярда Кіплінга

методичні рекомендації

Редъярд Кіплінг(1865-
1936).Поезія «Якщо...».
Уславлення сильної
особистості, здатної
за будь-яких умов
обставин залишатися
Людиною

ВИДАВЕЦЬ ТА ВИГОТОВЛЮВАЧ

КЗ «ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ»

14032, М.ЧЕРНІГІВ, ПРОСПЕКТ ЛЕВКА ЛУК'ЯНЕНКА, 22-А

Тел. (0462) 610-130

e-mail: chernigivodb@ukr.net

<https://chernihiv-lib.org.ua/>